

**Бондарчук Н. І.,***кандидат філологічних наук,**доцент кафедри прикладної лінгвістики**Національного університету «Львівська політехніка»**<https://orcid.org/0000-0002-5772-8532>***Белова К. С.,***магістриня кафедри прикладної лінгвістики**Національного університету «Львівська політехніка»**<https://orcid.org/0009-0008-4394-7516>*

## ПРАГМАТИКА АНГЛІЙСЬКОМОВНИХ НОБЕЛІВСЬКИХ ПРОМОВ: МОВНІ ОСОБЛИВОСТІ ТА СТРАТЕГІЇ ВПЛИВУ

**Анотація.** У статті здійснено прагмалінгвістичне прочитання англійськомовних нобелівських промов як складного гібридного жанру публічного наукового дискурсу. Дослідження зосереджується на мовних механізмах, що дозволяють перетворити церемоніальну промову на складну комунікативну подію, де особисте переплітається з публічним й інституційним, а наукове – з етичним і символічним. Висвітлюється роль промов у формуванні публічного образу науки та науковця, їхня жанрово-композиційна організація, а також прагматичні тактики конструювання авторитету, ідентичності та соціальної і наукової значущості. Аналіз охоплює мовні стратегії, стилістичні фігури, інтонаційні прийоми, інтертекстуальні зв'язки і міжкультурні коди, що утворюють нову модель публічного мовлення. Матеріалом дослідження слугує відібраний корпус англійськомовних промов лауреатів різних років і дисциплін, серед яких виступи Каролін Бертоцці, Донни Стрікланд, Томаса Ліндала та Кадзуо Ішігуро, що дозволило зіставити і порівняти наукові та гуманітарні риторичні моделі. Новизна роботи полягає у систематизації прагматичних стратегій англійськомовних нобелівських промов як окремого піджанру публічного наукового дискурсу із виокремленням їхніх інтонаційних і семантичних особливостей, що забезпечують ефект довіри, (спів)присутності аудиторії та запам'ятовуваності формулювань. Наведені приклади демонструють складність мовленнєвих форм і те, як сильно змінюється статус мовця залежно від добору мовних засобів. Структурні компоненти промови також мають неабияке значення, адже вони суворо мотивовані прагматично. Відтак, можемо стверджувати, що нобелівська промова – це тип висловлювання, що існує на межі між церемонією та особистою оповіддю, між регламентованими формами і індивідуальним актом мовлення.

**Ключові слова:** нобелівська промова, прагмалінгвістика, риторика, інституційне мовлення, ідентичність, мовні стратегії, емоційність.

**Постановка проблеми.** У сучасному публічному просторі, де наукове знання дедалі частіше виходить за межі професійного середовища, питання про функціонування мовлення вченого набуває принципового значення. Особливе місце у цьому контексті посідає нобелівська промова – жанрово, стилістично й прагматично складний текст, який не обмежується ритуальним виконанням соціального етикету, а постає як форма

висловлювання, що формує публічне уявлення про науку, її етичні межі, інституційну цінність і людський вимір.

Сучасна риторика розрізняє кілька видів красномовства – політичне, академічне, педагогічне, судове, військове, дипломатичне, релігійне, соціально-побутове, – кожен із яких має власні функції та мовні ознаки. Нобелівська промова, як зазначають С. Волощук та О. Дроботун, є сумішшю відразу кількох типів: академічного, епідейктичного та соціально-побутового [1, с. 77–78]. Гібридність забезпечує їй багатofункційність: виступи лауреатів не є сукупністю ритуальних формул чи протокольних кліше, а функціонують як мовні стратегії, спрямовані на конструювання авторства, культурно-історичного і символічного значення наукового досягнення. У цій площині особливо актуальним є аналіз прагматичних механізмів, за допомогою яких оратор інтегрує особисту історію в публічну структуру і перетворює науковий факт на комунікативну подію із соціальним значенням.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Проблематику публічного наукового дискурсу розглядають в межах різних гуманітарних парадигм, проте саме лінгвістичні дослідження останніх десятиліть звертають увагу на стратегії мовної репрезентації вченого як носія не лише знання, а й соціально значущої етики [3–6]. У цьому контексті особливої ваги набуває сучасне розуміння риторики, адже саме вона окреслює способи поєднання індивідуального стилю оратора з соціальними функціями дискурсу. Як зазначає Л. Мацько, сучасна риторика виходить далеко за межі традиційного розуміння науки про красномовство і застосовується в найрізноманітніших сферах мовного спілкування. Вона поєднує у собі технологічний апарат побудови висловлювань і текстів із настановою на соціальне функціонування дискурсу, що особливо важливо для аналізу публічних промов [7, с. 9]. Аналіз промов лауреатів Нобелівської премії у межах прагмалінгвістики є ще недостатньо репрезентованим у вітчизняній науці, хоча окремі спостереження щодо ритуальних структур церемоніального мовлення вже фіксуються [2, 8; 9]. Також спостерігається зростання інтересу до риторичних і семіотичних аспектів мовлення як засобу формування символічного авторитету в публічному полі [10; 11]. Ще у «Риторичі» Арістотеля, де визначаються три засоби переконання (*ethos*, *pathos*, *logos*) та окреслюються жанри публічного мовлення, чітко прослідковується зв'язок

між словом і владою оратора [12, с. 6]. Проте залишаються не до кінця описаними способи, якими оратор створює баланс між академічністю й емоційністю, між інституційною мовною нормою і орієнтацією на аудиторію. Саме цей аспект вимагає ретельного аналітичного підходу, з урахуванням прагматичних, стилістичних і жанрових особливостей тексту.

**Актуальність дослідження.** У сучасному комунікативному просторі, де авторитет науки зазнає водночас суспільної підтримки і недовіри, роль мови як інструменту репрезентації науковця стає особливо значущою. Нобелівські промови, як приклад максимально публічного і водночас інституційно обумовленого дискурсу, виявляються ідеальним матеріалом для аналізу того, як через текст формуються образи науки, науковця і наукового знання.

**Мета статті** – окреслити прагмалінгвістичні особливості промов Нобелівських лауреатів.

**Завдання дослідження** полягає в тому, щоб проаналізувати мовні та риторичні засоби, за допомогою яких у нобелівських промовах вибудовується жанрово-композиційна специфіка публічного авторства, що водночас утверджує наукову ідентичність мовця й адаптує академічний зміст до вимог соціального й інституційного мовлення.

**Виклад основного матеріалу.** Нобелівські промови належать до окремого типу промов, де мова втрачає суто інформативну функцію і набуває властивостей репрезентації публічного досвіду. Йдеться не про констатацію досягнення, а про окреслення його значущості в координатах інституційного дискурсу, історичної тяглості та соціального наративу [13]. У такому контексті текст промови розгортається як складна мовленнєва подія, в якій мовець взаємодіє з аудиторією через факти, символи, образи, інтонації, спогади та припущення. Ця багатокомпонентність визначає потребу в прагмалінгвістичному аналізі – не так аналізі сказаного, як аналізі способу мовлення. У межах нашого дослідження йдеться саме про англомовний корпус нобелівських промов.

Нобелівські промови виформовують поліфонічний контекст, у якому поєднуються інституційна подія, публічна саморепрезентація й символічна реконструкція наукового шляху. Коли Донна Стрікланд починає промову словами *“Your Majesties, Your Royal Highnesses, Your Excellencies, dear laureates, ladies and Gentlemen”* [14], вона дотримується протоколу. Проте ця фраза є також маркером простору, в якому відбувається комунікативна подія. Її функція полягає у фіксації соціальної ієрархії і ритуалізації моменту. Це мовленнєвий прийом, що перетворює ситуацію з приватної чи наукової у публічно-церемоніальну і соціально вагому. Як слушно підкреслює С. Волошук, зачин нобелівської промови виконує не лише психологічну, але й концептуальну функцію, оскільки створює атмосферу очікування та підкреслює значущість події [1, с. 78].

Інша стратегія введення колективного суб'єкта долучає до події відсутніх і моделює мовний образ науки як колективного зусилля: *“On behalf of Arthur Ashkin, Gérard Mourou and me...”* [4]. У наступному фрагменті прослідковуємо висловлення мовної солідарності через визнання здобутку і присутності іншого: *“Gerard and I want to add our congratulations to Arthur”* [4]. Подяка, що традиційно сприймається як частина етикету, у нобелівській промові трансформується в окрему риторичну площину, коли звучить: *“We thank the Royal Swedish Academy of Sciences and the Nobel Foundation for this magnificent honor”*

[15]. Такий мовний акт виконує функцію, поруч з актом ввічливості, символічного перетворення лауреата на інституційно визнаного суб'єкта. Водночас використання множини «*we*» сигналізує про колективний характер подяки, постає ритуалом включення до символічного пантеону науки, а не особистого визнання. Зовсім інший рівень репрезентації промови відкривається там, де згадується про тих, кого зазвичай не видно. Висловлювання *“We are indebted to our students, post-doctoral fellows, and staff...”* [15]. Це одна із небагатьох комунікативних тактик, за допомогою якої науковець може висловити мовне визнання інституційній тіні – тієї численної частини наукового доробку, яка не представлена в медійному просторі, але є критично важливою. У межах публічного дискурсу крок до соціального відновлення справедливості позначає колективне авторство як етичну норму і комунікативну стратегію.

Одна з відмітних ознак нобелівських промов полягає у формулюванні мовної ідентичності мовця і структуруванні наукового мислення як суспільно значущого акту. Висловлювання *“Chemists are dreamers. We think up new molecules and we bring them to life”* [15] має стилістичне забарвлення, відтак створює семантико-символічне поле НАУКА::МИСТЕЦТВО (ТВОРЧИСТЬ). Метафора *“chemists are dreamers”*, транслює професійну ідентичність як набір компетенцій і як втілення певного світогляду. Такий підхід перегукується з епідейктичною моделлю мовлення, у якій мовець виступає не як коментатор, а як ретранслятор колективної етики, закріпленої за практикою науки [12, с. 6–7].

Риторика ідентичності не існує у вакуумі, а завжди передбачає комунікацію зі слухачем на основі особистої історії [16]. У цьому контексті доречно згадати приклад з виступу К. Ішігуро, в якому промовець за допомогою особистісної історії виводить свою розповідь у публічний простір: *“I remember the large face of a foreigner, a Western man, illustrated in rich colors dominating the whole page of my book...”* [17]. Цей фрагмент демонструє, як індивідуальна візуальна картина перетворюється на засіб емпатійного впливу і дозволяє слухачеві ототожнитися з емоційним станом мовця під час мовленнєвого акту. Узагальнення набуває сили тоді, коли мовець інкорпорує в структуру промови елементи міжкультурного коду. Це добре ілюструє приклад *“The Nobel Shah, she said, was to promote heiwa, meaning peace or harmony”* [17], у якому слово «*heiwa*» не перекладається одразу, а пояснюється пізніше. Така затримка у передачі змісту створює інтонаційне напруження і водночас маркує культурну специфіку вислову, показуючи, що універсальні цінності можуть артикулюватися різними мовними формами. На цьому прикладі можна добре простежити перетин етнолінгвістики і прагмалінгвістики, оскільки окрім формування етосу (про) мовця, вибудовується сприйняття його промови як частини глобального наративу. Окремий пласт риторичних засобів пов'язаний із використанням стилістичних фігур, які надають висловлюванню впізнаваної інтонації. Відступаючи від традиційних структур наукового мовлення, промови демонструють високу стилістичну варіативність. У фразі *“Click chemistry gave us freedom to build molecules of unprecedented complexity”* [15] відчутна мовна інтенсифікація. Дієслівна конструкція *“gave us freedom”* створює ефект особистого звільнення, хоча мова йде про суто технічний процес. Це мовленнєвий прийом, покликаний трансформувати технічну термінологію у виразний комунікативний сигнал. Вислови такого ґатунку, як зазначає І. Кочан,

дозволяють транслювати логіко-емоційний синтез – структурну рису публічного мовлення, що має на меті не лише інформувати, а й переконувати [18, с. 331]. У наступному прикладі знаходимо парадокс: *“The ultimate power of our new chemistries lies in their simplicity”* [15]. Контрастність між словами *“power”* і *“simplicity”* надає йому афористичної ваги і забезпечує високу концентрацію смислу при мінімальній лексичній насиченості [19, с. 167]. Промова, таким чином, постає гібридним жанром сформованим на перетині кількох стилістичних і жанрових систем. Л. Мацько описує подібні явища як міжжанровий синтез, що поєднує в собі елементи академічного, церемоніального й суспільно-політичного мовлення [9, с. 193–194]. Відтак, нобелівська промова функціонує як поліфонічний текст, де наукова термінологія співіснує з публіцистичними образами, а інституційна риторика – з особистою оповіддю.

Одним із найбільш продуктивних інструментів гібридизації є чергування формальних і неформальних інтонацій, наприклад К. Ішігуро згадує: *“Perhaps this moment left an impression because my mother’s voice... was filled with a special emotion...”* [17] і апелює до емоційної пам’яті. Як наголошує П. Вайт, промова не є зафіксованим текстом, а формується як лінія між очікуванням слухача та прагматикою мовця [20, с. 84–85]. У подібному ключі проглядається стратегія самоіронії, яка виконує функцію зниження бар’єру між сценою та аудиторією. Її знаходимо у вислові *“As an arrogant youngster I took this for granted...”* [21].

Відтак, можемо говорити про специфічну форму авторства, притаманну нобелівському дискурсу – символічне авторство, що передбачає визнання себе (про(мовця)) частиною складнішого соціального механізму. У цьому полягає глибока різниця між типовим науковим виступом і церемоніальною нобелівською промовою: перший апелює до фахівців, другий – до суспільства загалом, формуючи зміст і значення. Цю ж логіку підкріплює структура викладу, яка уникає сухого переліку фактів, натомість вибудовується як розповідь, де технічна термінологія обрамлена наративною послідовністю. Нобелівським промовам притаманне емоційне забарвлення, яке є особливо помітним у завершальних висловлюваннях, де мовець дозволяє собі емоційну експресію без втрати академічної дистанції: *“There really is no excitement quite like it”* [4]. Інтеграція емоцій в академічне мовлення має на меті поділитися переживаннями і залучити аудиторію, що вибудовує й утворює значущість події.

Таким чином, нобелівські промови формують певний інтелектуально-емоційний простір. І саме тому прагмалінгвістичний аналіз нобелівських промов має зосереджуватись не тільки на фактичному рівні висловлювань, а на способах, якими ці висловлювання конструюються, і на тих прагматичних намірах, які стоять за їхньою реалізацією. Важливо також зважати на ступінь підготовленості виступу, що визначає баланс між усталеністю і спонтанністю. Як слушно зауважує С. Абрамович, більшість церемоніальних виступів існує на перетині писаного тексту й імпровізованої подачі, що забезпечує ефект достовірності без втрати структурованості [8, с. 134–135]. У цьому контексті варто звернути увагу на феномен інтертекстуальності, як форма діалогу з історичними, культурними та науковими наративами. К. Лопер у своїй промові згадує: *“I join Marie Curie and Maria Goeppert-Mayer as the only women to win this prize...”* [4]. У цьому висловлюванні співставляються

різні часові пласти, що дозволяє мовцю символічно ввести себе у дискурс наукової спадкоємності. Водночас саме інтертекстуальність виконує функцію ідентифікації у гендерному і професійному вимірі (важливо бути жінкою-науковицею і бути вписаною в історію). Не менш важливим є приклад з тієї ж промови: *“I cited her theory in my PhD thesis more than fifty years later”* [4], де простежуємо факт визнання побудованого через особистий науковий досвід. Цей фрагмент ілюструє тяглість знання і окреслює специфіку академічної поваги, він є прикладом того, як мовний акт стає формою етичного жесту, де інтелектуальна традиція виступає як ресурс і зобов’язання. Концепція риторики нобелівських промов полягає у глибшій інтерпретації науки. Твердження *“They democratize chemistry for the non-chemist”* [15] виводить наукову практику на відкриту суспільну платформу громадянських прав, освіти та доступності. Прикметним у цьому контексті є закінчення виступу Каролін Бертоцці: *“So tonight, let’s raise a toast – to simplicity, to freedom, and to life”* [15]. Синтаксично впорядкована анафорична тріада підсилює значення конкретного наукового досягнення і вибудовує ритм для емоційної кульмінації.

Подібна тенденція простежується і в риторичному моделюванні наукової діяльності як естетичного процесу. У виступі Донни Стрікланд бачимо, як складна технічна процедура набуває майже поетичного опису: *“high-intensity lasers that can do magical things like take one color of laser light and turn it into a rainbow of colors”* [4]. Використання прикметника *“magical”* у контексті фізики виконує завдання метафоричного розширення, що дозволяє аудиторії побачити абстрактний експеримент як частину естетичного досвіду. Невід’ємним елементом нобелівських промов є персоналізації, яка реалізується завдяки риторичному запитанню. Риторичне запитання *“Are you feeling the fun?”* [4] насправді виконує функцію бесіди, воно імітує усну взаємодію і виводять слухача з позиції споглядача у простір активного сприйняття. Отже, формальний монолог набуває ознак живої комунікації. Схожу стилістичну функцію виконує іронія, яка у виступі Д. Стрікланд виявляється в репліці: *“He probably shouldn’t have been thinking about lasers. He just couldn’t help himself.”* [14]. Іронія тут виконує подвійну роль – вона демонструє людське обличчя дослідника й водночас структурує тональність промови як відкриту до несподіванок, сумнівів, навіть помилок, де експертність більше не означає відчуження.

Роль ритму, повтору та паралелізму в структурі таких текстів неможливо недооцінити. Вони забезпечують естетичну завершеність і логічну послідовність промови. Повертаючись до згаданого вже прикладу *“to simplicity, to freedom, and to life”* [15], варто відзначити ритмічну симетрію і те, що ця тріада завершує текст, проте вона ніби залишає ехо формуючи післятекстове поле, яке зберігає вплив і після завершення цієї промови. Варто одразу зауважити, що мовна поведінка оратора дуже часто не піддається редукції до формальної структури чи логіки. Стратегія наративізації, яка, на перший погляд, порушує ритм офіційного тексту, виявляється внутрішньо обґрунтованим переходом до особистої історії як частини авторського ethos. Наратив виконує аргументативну функцію: через низку подій, причин, збігів і помилок мовець формує власну траєкторію у просторі наукового знання, і ця траєкторія водночас слугує соціальною моделлю. Слова *“I realized at an early stage that I might not become a very good doctor...”* [21] є актом самодефініції, у якому професійна доля не відділяється від саморефлексії.

Проаналізувавши мовні засоби, знаходимо припущення, яке знижує категоричність висловлювання і демонструє відкритість мовця до оцінювання себе з плином часу. Тут простежуємо певні етичні цінності вченого. Він не пропагує себе як експерта, що має всі відповіді, а людину, що шукає їх і усвідомлює межі свого досвіду.

Оповідь вписана в комунікативний контекст через граматичні та семантичні маркери, що зв'язують фрагменти біографії з загальнолюдськими цінностями. Конструкція *"Thanks to the concern and help of my parents..."* [21] за допомогою когезивного маркера *"thanks to"* визначає важливість соціальних зв'язків для індивідуального успіху. Аналогічно, особисте тут вбудовується у публічне. Коли К.Ішігуро промовляє *"Am I happy to receive this honour? Yes I am"* [17], у цій фразі є інтонаційна пауза, майже діалогічна ситуація, де слухач уже присутній як умовний співрозмовник. Створюється ефект риторичного наближення, інтонація знімає дистанцію, аудиторія виявляється включеною в особисту зону мовця. Також варто звернути увагу на ті фрагменти промови, які, здавалося б, не відповідають нормам офіційного стилю, але при цьому чинять емоційно-експресивний вплив. Слова *"This turned out to be a minor disaster"* [21], на перший погляд, порушують церемоніальність, однак саме цей формат створює необхідний ефект довіри, у прагматичному сенсі такі висловлювання стають критично важливими, оскільки виводять виступ із площини офіційної комунікації в простір реальної міжособистісної взаємодії. Відвертість, легка іронія, дистанціювання від ролі безпомилкового професіонала задіюють механізми емпатії. Водночас ці риторичні фігури не спричиняють відхід від інституційних рамок. Наступний приклад *"We thank the Royal Swedish Academy of Sciences and the Nobel Foundation for this magnificent honor"* [15] зберігає ритуал офіційної подяки, хоча й містить підсилення емоційного регістру через прикметник *"magnificent"*. Соціальне послання, яке формується у промовах, далеко виходить за межі подяки. К.Ішігуро, наприклад, звертається до розмислів про сучасність трансформуючи промову із автобіографічної у суспільно-політичну: *"We live today in a time of growing tribal enmities..."* [17]. Метафора *"tribal enmities"* діагностує стан соціуму і позначає етичну позицію. Його промова постає філософським есе, роздумом про межі солідарності, ідентичності і взаєморозуміння. Таким чином, аналіз промов лауреатів Нобелівської премії не може обмежуватись лише поверхневою структурою. Внутрішня логіка таких промов побудована на гібридності і комбінації наративного, символічного, інституційного й міжособистісного.

**Висновки.** У результаті здійсненого аналізу можна констатувати, що нобелівські промови, виголошені англійською мовою, виявляють складну комунікативну природу, в якій індивідуальний наратив і публічна риторика співіснують як взаємопов'язані модуси мовлення, що дозволяють донести зміст добутку науковця і закріпити його в культурному полі. Подальші дослідження можуть бути зосереджені на компаративному аналізі прагматичних стратегій у промовах лауреатів з різних наукових галузей, а також на вивченні того, як змінюється характер публічного мовлення під впливом нових форматів наукової комунікації та трансформацій аудиторних очікувань.

#### Література:

1. Волощук І. П., Дроботун О. О. Комунікативно-прагматичні особливості промов нобелівських лауреатів. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна»*. 2017. Вип. 67. С. 77–80.
2. Романченко А. П. Елітарна мовна особистість у просторі наукового дискурсу: комунікативні аспекти. Одеса : Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, 2019. 541 с.
3. Lamond I. R. Society and Discourse: How Social Contexts Influence Text and Talk Teun A. van Dijk. *Journal of Language and Politics*. 2010. Vol. 9. P. 1–10.
4. Lauper C. Now, not everyone thinks physics is fun, but I do [Відео]. 2018. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=vzHE4TDYjsI>
5. Lu Y., Zhou T. A critical discourse analysis of Chinese diplomatic speeches on China–US relations. *Humanities and Social Sciences Communications*. 2024. Vol. 11. Article 1674.
6. Simon N. Investigating Ethos and Pathos in Scientific Truth Claims in Public Discourse. *Media and Communication*. 2020. Vol. 8, No. 1. P. 129–140.
7. Пасинок В. Г. Основи культури мовлення : навчальний посібник. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2011.
8. Абрамович С. Д., Чікарькова М. Ю. Риторика. Львів : Світ, 2001.
9. Мацько Л. І. Риторика : навчальний посібник. Київ : Вища школа, 2006.
10. Leßmöllmann A., Dascal M., Gloning T. *Science Communication*. Berlin; Boston : De Gruyter Mouton, 2020. URL: <https://doi.org/10.1515/9783110255522>
11. Prasetya R. Analyzing political discourse: Linguistic and semiotic perspectives. *Journal of Political Sciences & Public Affairs*. 2024. Vol. 12, No. 1.
12. Rapp C. Aristotle's Rhetoric. *Stanford Encyclopedia of Philosophy*. 2022. P. 1–77.
13. Condit C. M. The character of scientists in the Nobel Prize speeches. *Public Understanding of Science*. 2018. Vol. 27, No. 4. P. 417–432.
14. Strickland D. Donna Strickland's speech at the Nobel Banquet, 2018. URL: <https://www.nobelprize.org/prizes/physics/2018/strickland/speech/>
15. Bertozzi C. Carolyn Bertozzi, Nobel Prize in Chemistry, 2023. URL: <https://www.nobelprize.org/prizes/chemistry/2022/bertozzi/speech/>
16. Parry-Giles S. J., Hogan J. M. (eds.). *The Handbook of Rhetoric and Public Address*. Chichester (West Sussex, UK) : Wiley-Blackwell, 2010.
17. Kazuo I. Nobel Banquet speech by Kazuo Ishiguro, 2017. URL: <https://www.nobelprize.org/prizes/literature/2017/ishiguro/speech/>
18. Кочан І. М. Лінгвістичний аналіз тексту. Київ : Знання, 2003.
19. Taylor R. *Understanding the Elements of Literature*. London : The Macmillan Press Ltd., 1981.
20. White P. R. R. Telling media tales: The news story as rhetoric : Unpublished doctoral dissertation. 1998.
21. Lindahl T. One teacher even failed me in Chemistry, 2015. URL: <https://www.nobelprize.org/prizes/chemistry/2015/lindahl/speech/>

**Bondarchuk N., Bielova K. Pragmatics of English Nobel Prize speeches: linguistic features and strategies of influence**

**Summary.** The article deals with a pragmatic analysis of English Nobel Prize speeches as a complex hybrid genre of public discourse. The study focuses on the linguistic mechanisms that transform a ceremonial speech into a complex communicative event, where the personal intertwines with the public and institutional, and the scientific with the ethical and symbolic. It highlights the role of such speeches in shaping the public image of science and scientists, their genre and compositional organisation, as well as pragmatic tactics

for constructing authority, identity, and social and scientific significance. The analysis covers linguistic strategies, stylistic figures, intonation techniques, intertextual connections, and intercultural codes that form a new model of public speech. The research material consists of a selected corpus of English speeches by Nobel laureates from different years and disciplines, including speeches by Carolyn Bertocci, Donna Strickland, Thomas Lindahl, and Kazuo Ishiguro, which allowed for the comparison of scientific and humanistic rhetorical models without limiting the scope to specific fields. Nobel Prize speeches, as an example of discourse that is both highly public and institutionally conditioned, are ideal material for analysing how images of science, scientists and scientific knowledge are formed through text. The novelty of the work lies in the systematisation of pragmatic strategies in English Nobel speeches as a separate subgenre of public scientific discourse, highlighting their intonational and semantic features that ensure the effect of trust, audience presence and memorability of formulations. The examples provided demonstrate the complexity of speech forms and how much the speaker's status changes depending on the choice

of linguistic means. The structural components of speech are also of considerable importance, as they are strictly motivated by pragmatics. Therefore, we can argue that a Nobel speech is a hybrid genre that exists on the border between ceremony and personal narrative, between regulated forms and individual speech acts. Further research could focus on a comparative analysis of pragmatic strategies in speeches by laureates from different scientific fields, as well as on studying how the nature of public speaking is changing under the influence of new formats of scientific communication and transformations in audience expectations.

**Key words:** Nobel Prize speech, pragmatics, rhetorics, institutional discourse, identity, speech strategies, emotional affect.

Дата першого надходження рукопису  
до видання: 23.10.2025

Дата прийнятого до друку рукопису  
після рецензування: 21.11.2025  
Дата публікації: 30.12.2025